

TUSSEN DE APEN GELOGEERD

OP JUNGLESAFARI IN OEGANDA

Gorilla's bespioneren, slapen in een boomhut, exotische vogels spotten, dansen met de locals... VIVA's hoofdredacteur Gijsje kan nog wel even doorgaan met opsommen waarom het onbekende Oeganda een aanrader van jewelste is.

Oeganda is misschien wel het mooiste land van Afrika. In een week reis je door het tropische regenwoud vol apen en vogels, over de sappige savanne, waar leeuwen de koning uithangen en olifantenkuddes lui staan te grazen, over brede rivieren vol nijlpaarden en krokodillen, naar de nevelige bergen, het huis van de bedreigde berggorilla – op de kaart gezet door primatoloog Jane Goodall en verfilmd in de dubieuze klassieker 'Gorillas in the mist'.

Grote kans dat je Oeganda vooral kent als 'het land van Idi Amin', de bloeddorstige dictator die zich met luipaardvellen omhulde, de rinoceros uitroemde plus duizenden landgenoten, en en passant koningin Elisabeth ten huwelijk vroeg ("Ik zal je eens laten voelen wat een echte man is."). Maar Idi Amin is allang dood en inmiddels heeft het land

een wat je zou kunnen noemen klassiek-Afrikaanse corrupte regering – corruptie is een stuk moeilijker uit te roeien dan een neushoorn – maar wel stabiel. Oeganda is dan ook veilig om doorheen te reizen. De mensen zijn vriendelijk, behulpzaam en hebben gevoel voor humor. Toch kom je er, behalve een handjevol backpackers en een paar pionierende reisorganisaties, nog nauwelijks toeristen tegen. De toeristen die er komen, zijn beschaafd. In Oeganda vind je geen *all inclusive* resorts, maar kleinschalige lodges met *million dollar* views, waar je je een rijke voelt zonder dat het je de kop kost. De kans dat het zo blijft, zo beschaafd en adembenemend mooi, is groot. En dat heeft alles te maken met dé attractie van dit land: *gorilla tracking*. Bij apenliefhebbers staat de zilverrug bovenaan de *bucketlist* der wonder-

- ◀ dieren – 72 uitverkorenen per dag krijgen een felbegeerde, duurbetaalde gorilla *permit*.

HET VERGETEN LAND

Het toerisme van Oeganda staat in de kinderschoenen en dat betekent dat je, tenzij je in je backpackersfase bent en toe bent aan iets ingewikkelds, aangewezen bent op tour-operators. Wil je het zelf doen, dan ben je overgeleverd aan levensgevaarlijke streekbussen die pas vertrekken als ze mudjevol zitten. Op eigen houtje bij de gorilla's in Bwindi aankomen, is dus op zich al een uitdaging – en dan heb je het volgende probleem: hoe kom je aan een *permit*? Maar zo lastig als Oeganda is voor de individuele safariganger, zo makkelijk is het te bereizen als je gebruikt maakt van specialisten.

Wij je zonder stress op de mooiste plekken terechtkomen, dan reis je met Matoke Tours, een sympathieke touroperator van drie Nederlandse jongens. Zij gaan als eerste naar gebieden die veilig verklaard zijn en zetten het toerisme in vergeten streken op gang, wat goed is voor de plaatselijke bevolking. Daarmee wonnen ze vorig jaar een belangrijke prijs als de meest duurzame reisorganisatie in Oeganda. Wim Kok, directeur van Matoke Tours: "Onze laatste bijzonder reis ging naar het noorden, waar de Karamajong woont, een stam die vijftientwintig jaar lang vergeten is, omdat het onveilig was door de kindsoldaten. De Karamajong, verwant aan de Massaï, was een vrij gewelddadige stam. Ze stalen koeien van elkaar, ze dronken. Maar ze zijn ontwepend. We zijn er zelf gaan kijken en zagen dat er geen problemen meer waren. Om te vieren dat Matoke Tours tien jaar bestond, hebben we met onze vaste klanten een reis naar het noorden gemaakt. Er was geen accommodatie, we sliepen in de kerk, het was fantastisch. Ook zijn we het *national park* Kidepo Valley in het noorden in getrokken. Het is er spectaculair: veel rotsen, veel leeuwen. Vroeger kon je er alleen voor € 1.000 naartoe vliegen en voor € 1.200 slapen. Wij zijn er als eerste

over land heen gegaan.”

Ik mag een week op pad met Wim Kok. Mijn wenslijstje? Ik wil leeuwen zien, ik wil in een boomhut slapen, ik wil een nachtje in een vette *lodge*, ik wil enthousiaste, niet-opdringerige gidsen, ik wil bediend worden, maar niet gesmoord in aandacht, ik wil altijd en overal het mooiste uitzicht van de wereld, ik wil zwemmen, ik wil varen – en o ja, ik wil natuurlijk ook best die berggorilla's zien.

SCHOOLKINDEREN IN FELGERLEURDE UNIFORMS FLADDEREN ALS VLINDERS LANGS DE GROENE THEEVELDEN

'YOU'RE LUCKY!'

In het pikkedonker land ik op Entebbe, het vliegveld van de hoofdstad Kampala. Met een chauffeur rijd ik de Afrikaanse nacht in. Het is een lange rechte weg vol vrolijke kipstalletjes, *blacklight* verlichte barretjes en vrouwen in fonkelende discokleren. Op naar het huis van Wim, waar we op de veranda een biertje drinken. Daarna gaan we door naar Cassia Lodge, een *lodge* in koloniale sfeer met een *crispy* bed waarin ik meteen in slaap val. De volgende ochtend ontwaak ik met verrassing nummer één: een weergaloos uitzicht over de uitgestrekte stad Kampala met haar zeven heuvels en het magische Lake Victoria. Een zwembad, ook nog. De weg naar Kibale Forest is van rode aarde en zit vol gaten. Schoolkinderen in fel gekleurde uniforms fladderen als vlinders langs de groene theevelen. Vrouwen flaneren langs de weg met zakken vol aardappels en handtasjes op het hoofd. Mannen lopen naast grote houten steppen volgestouwd met trossen bakbananen – in opmerkelijk witte overhemden, in deze hitte, op deze stoffige weg. Iedereen lacht, iedereen zwaait.

Kinderen 'fotograferen' ons

HOW TO SAFARI

- Draag een sportbeha (vooral de weg naar de gorilla's is bumpy) en neem knielange sportsokken mee voor over je broek (tegen de mieren in het regenwoud). Voor meer paktips zie matoketours.nl. Neem ook meer kleren mee dan je normaal zou doen. Je kleren worden snel stoffig en modderig. Als je op doorreis bent, heb je geen tijd om te wassen.
- Drink de lokale gin tonic (waragin): goed en goedkoop spul (geen katers).
- Leen een professionele verrekijker of koop een tweedehandsje.
- Koop een dom hoedje voor het regenwoud.
- Investeer in een lichtgewicht, ademend regenjasje (van een plastic poncho word je gek).
- Wissel meteen geld op het vliegveld. Pin-automaten zijn er nauwelijks en je hebt een limiet van € 90 per dag. Winkels zijn er niet veel, dus veel zul je niet uitgeven, maar het is wel gebruikelijk om de rangers fooi te geven.
- Lezen: 'Bonobo en de tien geboden', Frans de Waal en Redmond O'Hanlon, 'Congo Journey'. Kijken: 'White mischief' en 'Gorilla's in the mist'.

Bwindi

'ELEPHANT! RUN!' SCHREEUWT DE RANGER. WE SLAAN AAN HET HOLLEN VOOR DE WOEST BRIESENDE BOSOLIFANT

Na vijf uur rijden als in een droom, komen we bij de Chimp Nest in Kibale Forest aan. Een sappig groen bos, met bomen die rood en blauw bloeien en vol zitten met felgekleurde exotische vogeltjes. In de lodge drinken we een *waragi-tonic* (gin-tonic), om vervolgens, voordat het gaat schemeren nog even snel een moeraswandeling te maken met een ranger. De bomen zitten niet alleen vol bijzondere vogels, blijkt al snel, maar ook vol apen – we spotten maar liefst vijf soorten: van de eenvoudige te spotten baviaan (die zitten in kluiten langs de weg) tot de *grey cheeked mangabey* en de vervet *monkey*. “You’re lucky,” lacht de ranger. Ik heb zo’n gevoel dat ik de hele reis *lucky* blijf.

THE MIGHTY JUNGLE

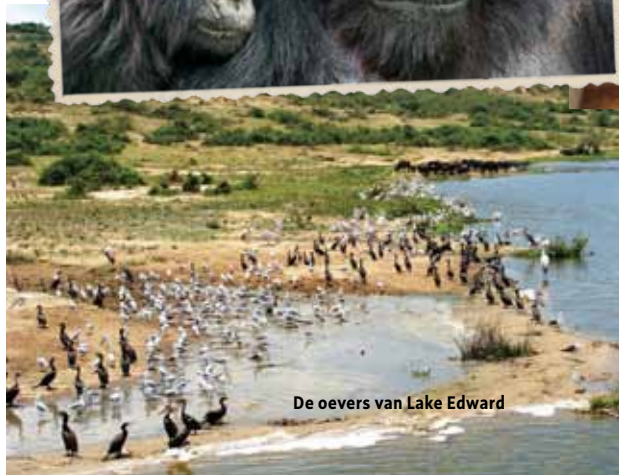
Die nacht slaap ik in een boomhut. Hoog in de toppen van de bomen, diep verstopt in het regenwoud. Daar waar het altijd schemert, waait en drupt. Waar je altijd iemand of iets hoort scharrelen. Op een kwartier (!) lopen van de mooie en gezellige receptie waar alles gebeurt: ontbijten, dineren, natafelen – tot om tien 's avonds de (zonne)energie wordt afgesloten en het bedtijd is. Voor avonturiers is dit het summum: met een gids in het pik-kedonker naar je hutje lopen. De boom in klimmen. Een frisse buitendouche nemen op je balkon boven in de boom. Jezelf nestelen onder een klamboe en luisteren naar de geluiden van het oerwoud. Naar het schreeuwen van de roodsnavelklauwier tot het hoge gillen van de bushbaby, een aandoenlijk half-aapje met grote ogen, een soort Furby. Niet dat ik hem zie. Ik klamp me vast aan mijn enige houvast in deze negorij, mijn mobiele telefoon. Bij het licht van mijn iPhone besluit ik na lang dubben toch maar een slaappil te

nemen: eet mij maar op! Acht uur later word ik plots gewekt door een koor van luid kwetterende vogels.

Voor dag en dauw trekken we het zwoele Kibale Forest in. Het is een prachtige, lange wandeling door het moeilijk begaanbare regenwoud en we hebben na twee uur nog geen chimpansee gezien als onze ranger ineens in paniek schreeuwt: "Elephant! Run!" We slaan aan het hollen en vangen nog net een glimp op van de woest briesende bosolifant. Bekomen van de schrik ploeteren we nog een uurtje verder en we hebben de hoop eigenlijk al opgegeven als hij daar ineens zit, relaxed tegen een boom aan geleund en totaal niet bang: een chimpansee. Precies zoals je zelf tegen dat boompje aan zou leunen. Ineens zien we er wel honderd: grote joekels, baby's, stokoude bejaarden. We volgen een moeder op haar pad met een kind paardjerijgend op haar rug en kijken hoe ze nesten bouwen om een tukje te gaan doen. Het is prachtig en ontroerend om te zien – maar het is ook confronterend, want dit is hoe het leven hoort te zijn. Ook ons leven. Eten, chillen, spelen, slapen. Ik kan me voorstellen dat je na een reis door Oeganda besluit je werk aan de wilgen te hangen. Agenda's en ambities, de boom in ermee.

SLAPEN MET STERREN

's Middags is het nog een paar uur over woeste wegen vol gaten naar ons volgende slaapadres in Queen Elisabeth National Park bij de grens van Congo, waar de bekende VN-tenten staan. Daar wacht me de grootste verrassing. Ken je die scene in 'The lion king' dat papaleeuw zijn pasgeboren kind aan de wereld toont, aan de rand van een plateau met een vallei vol leeuwen? Vanuit mijn stijlvolle kamer in Katara Logde heb ik precies dat uitzicht. Met een bad op pootjes en een bed op wielen dat je naar buiten kunt rollen om onder de sterren te slapen. Maar slapen ga ik niet. Verderop staat een groot stuk land in brand om het land weer vruchtbaar te ma-

De oevers van Lake Edward

ken voor het grazende wild. De oranje vuurzee is spectaculair onder de heldere sterrennacht. Het leven is veel te mooi om te slapen. De volgende ochtend gaan we met een geruisloos bootje het weidse Lake Edward op, een beschermd meer waarvan de oevers volgepakt zitten met waterbuffels, varanen, krokodillen (grote!), hyena's, ijsvogels, pelikanten, badende olifanten (veel!) en nijlpaarden (een tikje dominant dichtbij dobberend). Ben ik nog iets vergeten? Vast. Gelukkig slapen we nog een nachtje in Katara Lodge: moeilijk afscheid nemen van deze plek. Na een dag vol indrukken, neem ik een duik in het *infinity* zwembad. En na een warm bad-op-pootjes val ik dan toch in slaap. Zonde, maar nodig, want de spanning zwelt aan. Nog twee nachtjes slapen en dan is het zover: de gorilla's.

AAPJES DUIKEN

Het is een dag rijden naar Bwindi, het nationale park waar de gorilla's wonen. Van de stoffige steppe rijden we de mistige bergen in. Aan de voet van de imposante bergen waar de gorilla's wonen komen we aan bij de luxe lodge Magogany Springs, genoemd naar de gigantische mahonie boom die in de tuin staat. De boom heeft de vorm van Afrika, zegt de manager enthousiast – en verdomd dat het waar is. Mahogany Springs verzorgt *gorilla trackings*, dus zie je hier rijke Amerikanen die via het lokale vliegveldje aankomen om een dagje apen te kijken. Op het balkon en bij het schrijftafeltje in de chique minimalistische kamer zie ik de mistige bergen en hoor ik de rivier stromen waar schoolkinderen in plonzen. Na een dag ploeteren in de bergen is het hier ongetwijfeld fantastisch slapen. Maar zo ver is het nog niet. Op advies van Wim ga ik wandelen met een gids uit het dorp. De wandeling gaat dwars door een bananenplantage waar troebele bananenwijn gestookt wordt, via een medicijnman die me “viagra voor vrouwen” in de vorm van een dooie tak probeert aan te

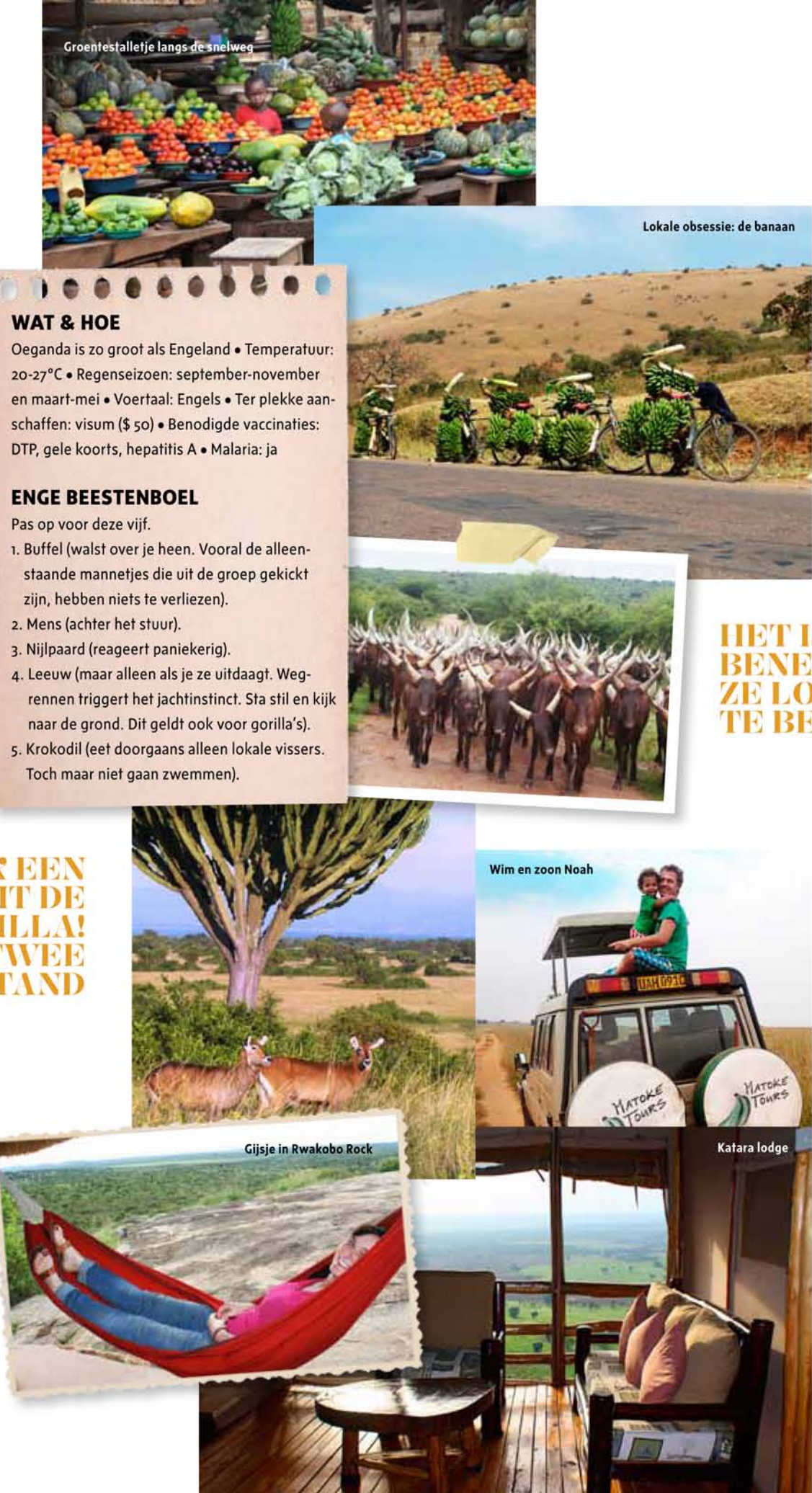
smeren, naar een paar boshutjes waar Pygmeeën een dansje en een liedje doen. Ik voel me net Willem-Alexander op bezoek bij de inboorlingen: tamelijk gênant. Toch is de wandeling een aanrader. Dichter bij het leven in een plattelandsdorpje kom je niet. Die avond ben ik zenuwachtig. Die gorilla-tracking heet niet voor niets *'tracking'* en geen safari. Het schijnt ontzettend zwaar te zijn, ik heb astmatische bronchitis en ik ben een lui kantoormens. De *tracking* kan drie uur duren – maar ook gerust acht uur. De gidsen geven niet op.

GODDELIJKE GORILLA'S

Het is vroeg, het miezert, het mist. Bij de plek waar de *tracking* begint, staat mijn groepje al te kwispelen: zes jonge Amerikaanse fitteriken in geavanceerde lichtgewicht *tracking*-kledij. Ik (grote linnen broek en bloes, sokken over de broek tegen de miezen, houten wandelstok, lompe Palladiums) zie de Amerikanen geërgerd naar me kijken:

INEENS HOOR IK EEN BOZE GROM UIT DE BOSJES. EEN GORILLA! OP NOG GEEN TWEE METER AFSTAND

wat moet die ouwe buffel in ons clubje? Ik zet mijn malle safarihoed op (want er vallen dingen uit de bomen in het regenwoud, zegt de ranger), wring me vooraan in de karavaan, achteraan demotiveert, en zet de pas erin. Loodrecht omhoog, over een smal pad, vol rotsen en modder. Mijn porter, de man die voor twintig dollar mijn rugzak draagt, is een iel mannetje, maar sterk genoeg om me zo nu en dan de berg op te trekken. De eerste twintig minuten ga je kapot, heeft Wim gezegd, daar klamp ik me aan vast, en het is waar. Na twintig minuten, als je ontbijt gezakt is, kom je in een of andere high en wordt

WAT & HOE
Oeganda is zo groot als Engeland • Temperatuur: 20-27°C • Regenseizoen: september-november en maart-mei • Voertaal: Engels • Ter plekke aanschaffen: visum (\$ 50) • Benodigde vaccinaties: DTP, gele koorts, hepatitis A • Malaria: ja

- ENGE BEESTENBOEL**
Pas op voor deze vijf.
1. Buffel (walst over je heen. Vooral de alleenstaande mannetjes die uit de groep gekickt zijn, hebben niets te verliezen).
 2. Mens (achter het stuur).
 3. Nijlpaard (reageert paniekerig).
 4. Leeuw (maar alleen als je ze uitdaagt. Wegrennen triggert het jachtingstinct. Sta stil en kijk naar de grond. Dit geldt ook voor gorilla's).
 5. Krokodil (eet doorgaans alleen lokale vissers. Toch maar niet gaan zwemmen).

het een kick. Ineens, na drie uur stief klimmen, geeft de ranger het sein dat we van het pad af moeten de bush in – ze hakt het groen weg. En ineens hoor ik een boze grom uit de bosjes naast me. Een gorilla! Ze kijkt recht in mijn ogen! Op nog geen twee meter afstand! Ik spring recht in de armen van de Amerikaanse, de enige andere muts in het groepje. Onze reactie? Een hoog gilletje. Niet cool. De rangers hakken het groen om de gorilla's weg. Ook raar, wordt je huisje weggehakt. De gorilla's zijn het gewend. Grappen moet je verder niet met ze maken, zeker niet met de zilverrug. Uit het niets komt hij luid brullend

HET IS ZO ZWAAR, MIJN BENEN ZIJN ZO MOE DAT ZE LOS VAN ME LIJKEN TE BEWEGEN. IK VAL

recht op ons afstuiven. Hij is minstens drie keer zo groot als de anderen. Opnieuw deins ik achteruit. “Hij moet laten zien dat hij de sterkste is. Als hij dat niet laat zien, neemt zijn groep hem niet meer serieus. Het is alleen maar show,” lacht de ranger. Daarna is het rustig. We kijken een uur lang, in de regen, hoe moedergorilla's hun baby's de borst geven, hoe een pubergorilla roekeloos door de bomen zwiept, hoe relaxed de zilverrug dit allemaal aanziet, en daar word je, als miezerig mensje, totaal nietig en zen van. “De berggorilla is de meest geavanceerde primaat van ons allen,” zegt Wim later. “Daarom raak je ontroerd. Niet omdat je op hen lijkt, maar omdat je een van hen wilt zijn: sterk, vegetariër, vreedzaam, gericht op het gezin.” Ik raak niet ontroerd. Ken je die staat van zijn als ontroering niet meer toereikend is, en je niets voelt? Niets als in: nirwana, het goddelijke niets? Zo voelt het. Dat is de klimpartij waard. Al besef ik dan nog niet dat het af dalen, als je spieren al verstijfd zijn van de kou en je voeten kapot zijn, nog zwaarder is.

Mijn benen zijn zo moe dat ze los van me lijken te bewegen en ik val een paar keer. Als ik beneden aankom, zit ik onder de modder. Maar wat ben ik trots. En bij die trots hoort natuurlijk een heus *gorillatracking* diploma.

HANGMAT-LUISTEREN

Het lekkerste middagdutje in een hangmat ooit doe ik op de top van een rots, tijdens mijn laatste zonsondergang in Oeganda, bij de prachtige, maar betaalbare pas geopende lodge Rwakobo Rock. Met panoramisch uitzicht over het Lake Mburo National Park – ik weet inmiddels wel dat het altijd nóg mooier kan. De dieren maken zich klaar voor de nacht en drinken in de waterplaats onder aan de rots. Bavianen, zebra's, bokjes. Je kunt hier per voet op safari, ook op een mountainbike, vertelt de sympathieke Britse eigenaar Chris. “In Lake Mburo zitten maar vijf leeuwen. Een paar luipaarden, maar die zie je nooit. Er zijn wel veel pythons, maar die pakken alleen maar zwijntjes.” Na een warm bord stoofvlees met matoke, een warme troostrijke puree van gestoofde bakbanen met aardappels, bij Wim en zijn familie, stap ik in de taxi op weg naar huis. Het verkeer zit vast. We moeten doorsteken door de armste wijk van Kampala. De stoffige straten van de sloppenwijk zijn verlicht met campingbrandertjes en waxinelichtjes. Als je goed tuurt, zie je winkeltjes, eetstalletjes, disco's, barretjes, prostituees. Wat zou ik graag uitstappen. Andere keer. •